

Tiedonhallintalautakunta
Informationshanteringsnämnden

Arviointitulokset tiedonhallintalain vaatimusten toteuttamisesta 2020-2025

Tiedonhallintalautakunnan webinaari
15.5.2025

Tilaisuuden ohjelma klo 13.00-14.30

- ▶ **Tervetuloa ja aloitussanat**
johtava asiantuntija Armi Helenius, Digi- ja väestötietovirasto
- ▶ **Tiedonhallintalautakunnan arviointitehtävä ja arviointien toteuttaminen**
tiedonhallintalautakunnan pääsihteeri Tommi Oikarinen
- ▶ **Keskeiset arviointihavainnot 2020-2025**
tiedonhallintalautakunnan sihteeri Markus Rahkola
- ▶ **Palaute ja päätössanat**
tiedonhallintalautakunnan pääsihteeri Tommi Oikarinen

Tiedonhallintalautakunnan arviointitehtävä ja arviointien toteuttaminen

Julkisen hallinnon tiedonhallintalautakunta (TiHL 10 §)

- ▶ Valtiovarainministeriön yhteydessä toimii julkisen hallinnon tiedonhallintalautakunta (tiedonhallintalautakunta)
 - Tiedonhallintalautakunta on monialaiseen asiantuntijayhteistyöhön perustuva erillinen viranomainen, joka keskittyy koko julkisen hallinnon tiedonhallinnan kehittämiseen ja arviointiin
 - Tiedon elinkaaren eri osa-alueet asettavat tiedonhallinnalle erilaisia vaatimuksia, jonka vuoksi perusteltua, että niiden ohjausta ja kehittämistä toteutetaan toimielimeksi organisoidussa viranomaisessa
- ▶ Lautakunnan tehtävät:
 - 1) **Arvioida** tiedonhallintalain säännösten toteuttamista ja noudattamista
 - 2) **Edistää** tiedonhallintalaissa säädettyjen tiedonhallinnan ja tietoturvallisuuden menettelytapojen ja tämän lain vaatimusten toteuttamista

Julkisen hallinnon tiedonhallintalautakunta

- ▶ Valtioneuvoston nimitti 4.4.2024 uuden tiedonhallintalautakunnan toimikaudelle 1.5.2024 – 30.4.2028 ([Lautakunnan asettaminen VM/2024/48](#))
- ▶ Jäsenten asiantuntemus:
 - tietoturvallisuus, tietojärjestelmien ja tietovarantojen yhteentoimivuus, tilastointi ja tietoaineistojen tiedonhallinta
 - valtionhallinto, hyvinvointialueet ja kunnat
- ▶ Lautakunnan toiminta perustuu tiedonhallintalautakunnan vuosittain hyväksymään arviointi- ja toimintasuunnitelmaan:
 - [Toimintasuunnitelma](#)
 - [Arviointisuunnitelma](#)

Tiedonhallinta- lautakunnan arviointitehtävä

Tiedonhallintalautakunnan arviointitehtävä

- ▶ **Tiedonhallintalautakunta arvioi tiedonhallintalain säännösten toteuttamista ja noudattamista (10.1 §)**
- ▶ Tarkoituksena varmistaa, että:
 - Laissa säädettyjä vaatimuksia noudatetaan
 - Tiedonhallinnan menettelyt toteutetaan viranomaisissa
 - Voidaan tarvittaessa antaa hallinnollista ohjausta menettelyissä oleviin tulkinnallisiin ongelmiin
- ▶ Arviointimenettelyllä kerätään myös tietoa tiedonhallinnan vaatimusten ja menettelyjen toimivuudesta
- ▶ Arviointitehtävään ei kuulu lautakunnan suositusten noudattamisen valvonta → suositukset ovat informaatio-ohjausta, johon ei sisälly velvoittavia elementtejä
- ▶ Arviointitehtävän avulla tiedonhallintalautakunta esittää myös tulkintoja tiedonhallintalain arviointikohteena olevien säännösten soveltamisesta → ohjaa tiedonhallinnan menettelyjen yhtenäistämistä

Arviointisuunnitelma ja -kertomus

- ▶ **Tiedonhallintalautakunnan arviointitehtävän toteuttaminen perustuu tiedonhallintalautakunnan hyväksymään arviointisuunnitelmaan (11.1 §)**
 - Lautakunta päättää itsenäisesti mitä arvioidaan ja miltä osin arviointia suoritetaan
 - Arviointi on suunnitelmallista lautakunnan hyväksymää toimintaa
- ▶ **Tiedonhallintalautakunnan on laadittava kertomus arvioinnin tuloksista joka toinen vuosi ja toimitettava se valtiovarainministeriölle (11.4 §)**
 - Kertomuksen tarkoituksena on koota yhteen tiedonhallintalautakunnan tekemät havainnot ja johtopäätökset julkisen hallinnon tiedonhallinnasta
- ▶ Arviointikertomus [2020-2021](#)
- ▶ Arviointikertomus [2022-2023](#)
- ▶ Vuosien 2024-2025 arviointikertomuksen valmistelu käynnistyy syksyllä (tavoitteena kertomuksen julkaisu vuoden 2026 alussa)

Vuoden 2025 arviointisuunnitelma

Tiedonhallintalautakunnan vuoden 2025 arviointikohteet ovat:

- 1. Tiedonhallintalaissa säädettyjen vaatimusten toteutuminen työvoimapalvelujen uudistuksessa**
 - Arviointi kohdistuu:
 - Asiakirjajulkisuuskuvauksen ylläpito (tiedonhallintalaki 28 §)
 - Tiedonhallintamallin ylläpito (tiedonhallintalaki 5 §)
 - Muutosvaikutusten arviointi (tiedonhallintalaki 5.3 §)
- 2. Tiedonhallintamallin laatiminen ja ylläpito** niissä viranomaisissa, joissa vuoden 2024 arvioinnissa tiedonhallintalain 5.1 ja 5.2 §:n vaatimusten toteuttaminen todettiin puutteelliseksi.
- 3. Tietojen luovuttaminen teknisen rajapinnan avulla sekä tietojen luovuttamisessa käytettävien tietorakenteiden ohjaus** usean viranomaisen välisessä tietojen luovuttamisessa tiedonhallintalain 22 §:ssä säädettyjen vaatimusten mukaisesti (arvioinnin toteutus siirretty vuodelta 2024)

Vuoden 2025 [arviointisuunnitelma](#)

Arviointien kohteena olevat viranomaiset

- ▶ Tiedonhallintalautakunta arvioi **valtion virastojen ja laitosten, hyvinvointialueiden ja hyvinvointiyhtymien sekä kuntien ja kuntayhtymien** osalta tiedonhallintalain säännösten toteuttamista ja noudattamista (10.1 §)
- ▶ Arviointitehtävä kohdistuu arvioitavien **viranomaisten tiedonhallintaan siltä osin kuin se koskee lakisääteisten tehtävien hoitamista**
 - Arviointi ei kohdistu esimerkiksi kuntien yleiseen toimialaan (kunnan itselleen ottamat tehtävät) vaikkakin tiedonhallintalain säännöksiä siihen sovelletaan
- ▶ Tiedonhallintalautakunnan arviointitehtävä ei kohdistu:
 - Eduskunnan oikeusasiamies ja valtioneuvoston oikeuskansleri
 - Tuomioistuimet ja valitusasioita käsittelemään perustetut lautakunnat
 - Tasavallan presidentin kanslia
 - Eduskunnan virastot
 - Kansaneläkelaitos, Suomen Pankki ja muut itsenäiset julkisoikeudelliset laitokset
 - Yliopistot ja ammattikorkeakoulut

Arvioitavat tiedonhallintalain säännökset

- ▶ Tiedonhallintalautakunta arvioi tiedonhallintalaissa säädettyjen vaatimusten toteuttamista:
 - Tiedonhallinnan järjestäminen tiedonhallintayksiköissä (4.2 §)
 - Tiedonhallintamallien ylläpito (5 §)
 - Muutosvaikutusten arviointien toteuttaminen (5 §)
 - Tietoaineistojen sähköiseen muotoon muuttaminen (19 §)
 - Tietojen saatavuutta koskevat vaatimukset (19, 24 a ja b §)
 - Tietojen luovuttaminen teknisellä rajapinnalla (22 ja 24 §)
 - Katseluyhteyden avaaminen viranomaiselle (23 §)
 - Asianhallinta koskevat vaatimukset (25 ja 26 §)
 - Palvelujen tiedonhallintaa koskevat vaatimukset (27 §)
 - Asiakirjajulkisuuskuvauksen ylläpito (28 §)

Arvioinnin ulkopuolelle jäävät tiedonhallintalain säännökset

- ▶ Tiedonhallintalautakunta ei arvioi tiedonhallintalain:
 - **3 luvussa säädettyjen tiedonhallinnan ohjaustehtävien toteuttamista** (ministeriöille säädetyt tiedonhallinnan ohjaustehtävät)
 - **4 luvussa säädettyjen tietoturvallisuusvaatimusten toteuttamista** (tietoturvallisuuden arvioinnista on säädetty erikseen viranomaisten tietojärjestelmien ja tietoliikennejärjestelyjen tietoturvallisuuden arvioinnista annetussa laissa)
 - **4 a luvussa säädettyjen kyberturvallisuusvelvollisuuksien toteuttamista** (Liikenne- ja viestintävirasto on valvontaviranomainen 4 a luvussa säädetyin osalta)
 - **6 a luvussa säädettyjen automaattista ratkaisumenettelyä koskevien vaatimusten toteuttamista** (HaVM 39/2022 vp: muutetussa muodossaan 6 a luvun valvonta ja täytäntöönpano eivät enää edellytä tiedonhallintalautakunnalle ehdotetun 28 g §:n mukaista tehtävää)
- ▶ Arviointitoimivaltaan ei kuulu myöskään asiat, jotka kuuluvat tietosuojan valvontaviranomaisen tehtäviin yleisen tietosuojasetuksen ja tietosuojalain mukaan
- ▶ Ylimmät laillisuusvalvojat huolehtivat olemassa olevien toimivaltuuksiensa puitteissa muuten tiedonhallintaan liittyvästä laillisuusvalvonnasta

Tiedonhallintalautakunnan arviointien kohteet

Tiedonhallintalaki (906/2019) X = tiedonhallintalakia sovelletaan X = tiedonhallintalautakunnan arviointitoimivalta	Valtion virastot ja laitokset	Hyvinvointialueet ja hyvinvointiyhtymät	Kunnat ja kuntayhtymät	Itsenäiset julkisoikeudelliset laitokset	Korkeakoulut	Eduskunnan virastot	Tuomioistuimet	Julkista hallintotehtävää hoitavat yksityiset	Julkista valtaa käyttävät yksityiset
Tiedonhallinnan järjestäminen (4.2 §)	X	X	X	X	X	X	X		
Tiedonhallintamalli ja muutosvaikutusten arviointi (5 §)	X	X	X	X	X	X	X		
Tiedonhallinnan ohjaus (3 luku)	X	x	x						
Tietoturvallisuus (4 luku)	X	X	X	X	X	X	X	X	X
Kyberturvallisuus (4 a luku)	X	X		X					
Tietoaineistojen muuntaminen sähköiseen muotoon (19 §)	X	X	X	X	X	X			
Tietovarantojen hyödyntäminen (20 §)	X	X	X	X	X	X			
Tietojen saatavuus (19, 24 ja 24 b)	X	X	X	X	X	X			x
Tekniset rajapinnat ja katseluyhteys (22-24 §)	X	X	X	X	X	X	X	X	
Asianhallinta (25-26 §)	X	X	X	X	X	X	x	X	
Palvelujen tiedonhallinta (27 §)	X	X	X	X	X	X		X	
Asiakirjajulkisuuskuvaus (28 §)	X	X	X	X	X	X	X	X	X
Automaattinen ratkaisumenettely (6 a luku)	X	X	X	X	X	X	X	X	

Arviointitehtävän toteuttaminen

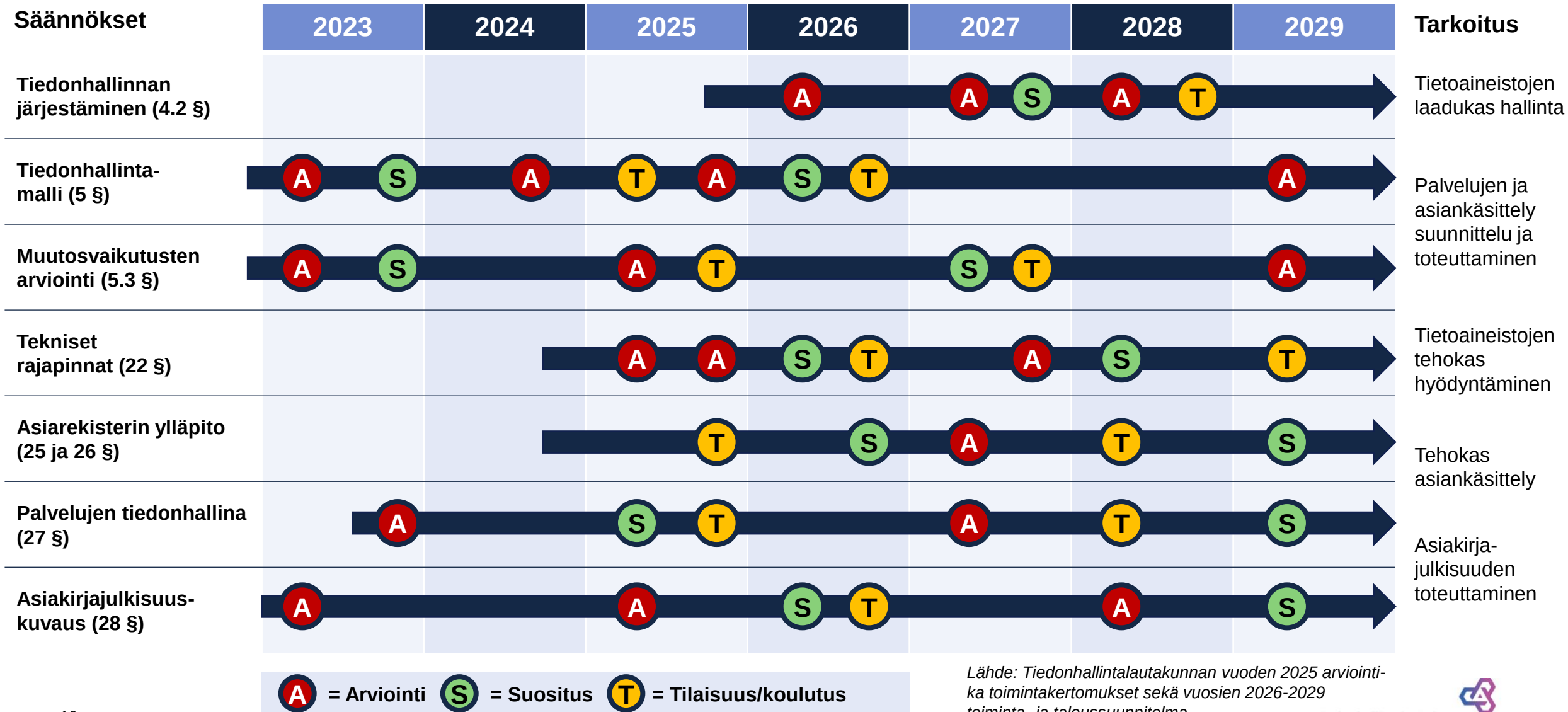

Tiedonhallintalautakunnan arviointitehtävän toteuttaminen

- ▶ Tiedonhallintalautakunnan arviointi- ja toimintasuunnitelmissa päätetyt toimenpiteet muodostavat yhtenäisen ohjauskokonaisuuden
- ▶ Arviointi muodostaa tietoa tiedonhallintalain säännösten noudattamisesta, joka perusteella voidaan tunnistaa puutteita vaatimusten toteuttamisessa
- ▶ Arvioinnin tulokset huomioidaan lautakunnan edistämistoimenpiteiden toteuttamisessa (mm. suositusten valmistelu ja tilaisuuksien sekä koulutusten järjestäminen)

Arviointien ja edistämistoimenpiteiden muodostama kokonaisuus

Lähde: Tiedonhallintalautakunnan vuoden 2025 arviointi- ja toimintakertomukset sekä vuosien 2026-2029 toiminta- ja taloussuunnitelma

Tiedonhallintalautakunnan arviointitehtävän toteuttaminen

Arviointien toteuttamistavat

a) **Selvityspyynnot arvioinnin kohteena oleville viranomaisille**

- Erillisen selvityksen laatiminen lautakunnalle
- Kysely vaatimusten toteuttamisesta (erityisesti laajat useaan viranomaiseen kohdistuvat arvioinnit)

b) **Oma-aloitteinen asian selvittäminen ja arviointi**

- Tiedonhallintalautakunta arvioi oma-aloitteisesti, miten viranomaiset ovat tiedonhallintalaissa säädettyä toteuttaneet
- Esimerkiksi asiakirjajulkisuuskuvausten ylläpitoa on arvioitu vierailemalla viranomaisen verkkosivuilla ja arvioimalla kuvauksen sisältöä suhteessa tiedonhallintalaissa säädettyyn

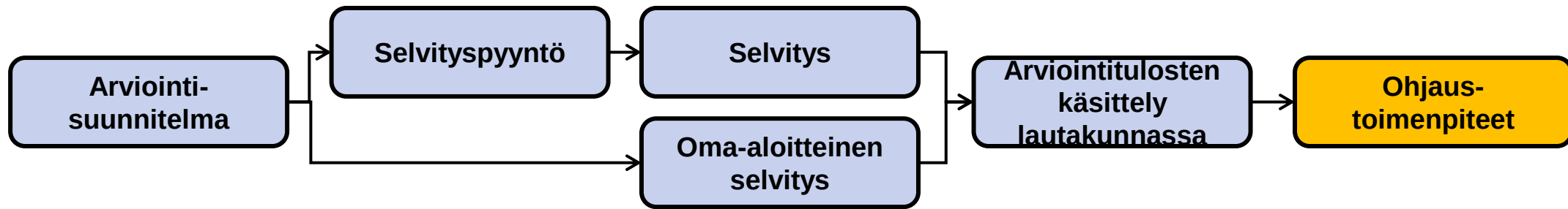
► **Arvioinnit pyritään toteuttamaan aina mahdollisimman vähän kohdeorganisaatioita kuormittavasti**

- Lähtökohtaisesti pyydettyjen tietojen oletetaan olevan valmiina arvioinnin kohteena olevassa viranomaisessa (tiedonhallintamalli, muutosvaikutusten arvioinnit ja asiakirjajulkisuus-kuvaukset ovat viranomaisen asiakirjoja)

Tiedonhallintalautakunnan arviointitehtävän toteuttaminen / tiedonsaantioikeus

- ▶ Tiedonhallintalautakunnalla on oikeus saada arviointitehtävän toteuttamiseksi arvioinnin kohteena olevilta viranomaisilta salassapitosäännösten estämättä maksutta arviointitehtävän hoitamiseksi välttämättömät selvitykset sekä tarpeelliset tiedot
- ▶ Tiedonsaantioikeus:
 - Tiedonhallintamallit (5 §)
 - Tiedonhallinnan muutosten arvioinnit (5 §)
 - Kuvaukset tietojen saatavuuden toteuttamisesta (24 a ja b §)
 - Asiakirjajulkisuuskuvaukset (28 §)
 - Kuvaukset käytettävistä asianhallinnan ja palvelujen tiedonhallinnan menettelyistä (25-27 §)
 - Kuvaukset asiakirjojen sähköiseen muotoon muuttamista koskevasta teknologiasta (19 §)
 - Kuvaukset katseluyhteyksien toteutuksesta (23 §)
 - Kuvaukset teknisistä rajapinnoista, rajapintojen käytöstä ja hallinnoinnista sekä rajapintojen käytön menettelyistä lukuun ottamatta turvallisuusluokiteltavia asiakirjoja (22 ja 24 §)

Arviontien perusteella toteutettavat ohjaustoimenpiteet

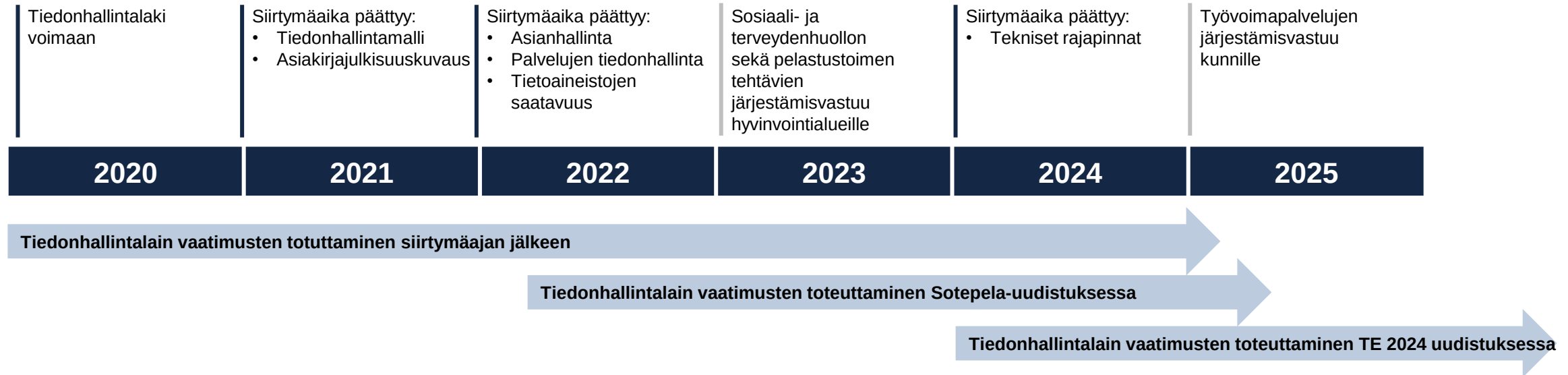

- ▶ Jos tiedonhallintalautakunta havaitsee 10 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettujen arviointikohteena olevien **säännösten noudattamisessa puutteita, voi lautakunta kiinnittää viranomaisen huomiota** tiedonhallintaan liittyvien tämän lain mukaisten menettelyjen toteuttamiseen ja vaatimusten täyttämiseen (11 §)
- ▶ Huomion kiinnittämiseksi tiedonhallintalaissa säädettyihin vaatimukseen lähettää lautakunta ohjauskirjeen vaatimusten toteuttamisesta vastaavalle viranomaiselle

Arviontien perusteella toteutettavat ohjaustoimenpiteet

- ▶ Ohjauskirjeessä pyritään esittämään:
 - Arvioinnoin kohteena olevat tiedonhallintalain vaatimukset
 - Mitä puutteita vaatimusten toteutetussa on arvioinnin perusteella havaittu
 - Ohjeita laissa säädettyjen vaatimusten toteuttamiseksi (mm. tiedonhallintalautakunnan asiasta antamat suositukset)
 - Yhteenvedo arvioinnista (esimerkkejä, miten muualla vaatimuksia on toteutettu)
- ▶ Lautakunta toimittaa ohjauskirjeet pääsääntöisesti tiedonhallintayksikön johdolle → ei ole mahdollista tarkistaa viranomaisten sisäisestä sääntelystä (työjärjestykset, hallintosäännöt), miten eri viranomaisten vastuut on organisaatiossa määritelty
 - Tilanteissa, joissa asiantilaa ei ole korjattu huomioista huolimatta, on ohjausta tehostettu toimittamalla arviointihavainnot myös viranomaisen toiminnan laillisuusvalvonnasta vastaavalle viranomaiselle
- ▶ Lautakunnalta kysytään usein mihin mennessä havaitut puutteet tulee korjata
→ tiedonhallintalaissa säädetään vain lain vaatimusten toteuttamiseen liittyvistä aikatauluista

Arviointikohteiden valinnat 2020-2025

- ▶ Ensimmäisien vuosien arvioinnin kohdentuneet tiedonhallintalain säännösten toteuttamiseen laissa säädetyn siirtymäajan päätyttyä (ajankohta johon mennessä toiminta tullut saattaa vastaamaan tiedonhallintalaissa säädettyä)
- ▶ Painopiste siirtynyt vaatimusten toteuttamiseen hallinnollisissa uudistuksissa (Sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen uudistus, työvoimapalvelujen uudistus)
- ▶ Tulevat uudistukset ja viranomaisten tehtävien merkittävät muutokset määrittävät lautakunnan tulevien vuosien arviointikohteiden valintaa

Arvioinnin kohteena olleet viranomaiset 2020-2024

Arviointi	TiHL	Vuosi	Valtionhallinto	Hyvinvointialueet	Kunnat	Yhteensä
Tiedonhallinnan vastuut	4.2 § 1 k	2020	7		53	60
Koulutuksen järjestämisvelvollisuus	4.2 § 3 k	2022			293	293
Tiedonhallintamallin ylläpito	5.1 ja 5.2 §	2022	2		9	11
		2023	120	22	364	506
		2024	37	51	4	92
Muutosvaikutusten arviointi	5.3 §	2021	2		6	8
		2022	5		1	6
		2023		22	1	23
Tekniset rajapinnat	22 §	2021	12			12
Asiarekisterin ylläpito	25 ja 26 §	2021	5		10	15
		2022	5		5	10
Palvelujen tiedonhallinta	27 §	2023	6			6
Asiakirjajulkaisuuskuvaus	28 §	2021	52		118	170
		2022			153	153
		2023		22	1	23
		2024		4		4
Yhteensä			253	121	1 018	1 392

Keskeiset arviointihavainnot

Esitykseen sisältyvät arvioinnit

- ▶ Tiedonhallintamallin ylläpito tiedonhallintayksiköissä 2023 ja siihen liittynyt seuranta-arviointi 2024
- ▶ Muutosvaikutusten arvioinnin toteutus sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen uudistuksessa
- ▶ Tietoaineistojen hallinta palvelua tuottaessa valtion virastoissa
- ▶ Asiakirjajulkisuuskuvauksen ylläpito sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen uudistuksessa
- ▶ Asiakirjajulkisuuskuvauksen ylläpito työvoimapalvelujen uudistuksessa (TE 2024)

Tiedonhallintamallin ylläpito (5 §)

Tiedonhallintamallin ylläpito (TiHL 5.1 ja 5.2 §)

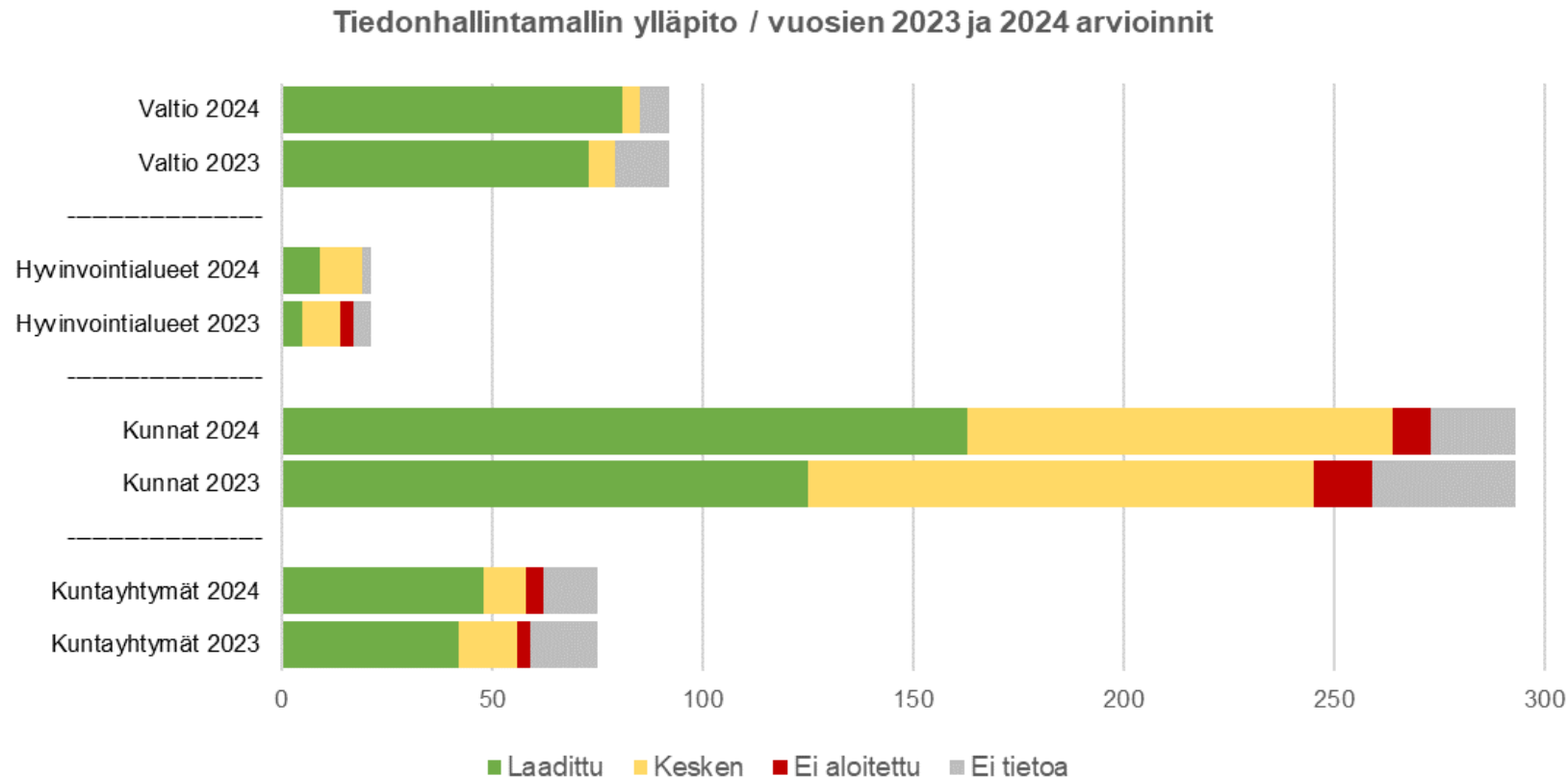
- ▶ Tiedonhallintayksikössä on ylläpidettävä sen toimintaympäristön tiedonhallintaa määrittelevää ja kuvaavaa tiedonhallintamallia
- ▶ Tiedonhallintamallia ylläpidetään:
 - palvelujen, asiankäsittelyn ja tietoaineistojen hallinnan suunnittelemiseksi ja toteuttamiseksi
 - tiedonsaantia koskevien oikeuksien ja rajoitusten toteuttamiseksi
 - moninkertaisen tietojen keruun vähentämiseksi
 - tietojärjestelmien ja tietovarantojen yhteentoimivuuden toteuttamiseksi
 - tietoturvallisuuden ylläpitämiseksi
- ▶ Tiedonhallintalain 5.2 §:ssä säädetään tiedonhallintamallin vähimmäisisällöstä
- ▶ Tiedonhallintalautakunta päätti vuoden 2023 arviointisuunnitelmassa arvioida tiedonhallintamallin laatimisen ja ylläpidon tilannetta valtionhallinnossa, hyvinvointialueilla ja kunnissa
- ▶ Vuoden 2024 arviointisuunnitelmassa lautakunta päätti arvioida uudelleen tiedonhallintamallin ylläpidon tilannetta niiden tiedonhallintayksiköiden osalta, joilla vuoden 2023 arvioinnissa mallin laadinta oli edelleen kesken tai jotka eivät vastanneet lautakunnan selvityspyyntöön

Tiedonhallintamallin ylläpito (TiHL 5.1 ja 5.2 §)

- ▶ Tiedonhallintalautakunta toteutti keväällä 2023 arvioinnin tiedonhallintalain 5 §:ssä tiedonhallintayksiköille säädetyn tiedonhallintamallin ylläpitoa koskevan velvollisuuden toteuttamisesta
- ▶ Arviointi toteutettiin lähettämällä 7.2.2023 selvityspyyntö kaikille tiedonhallintalain 4 §:n 1 momentissa säädetuille valtion, hyvinvointialueiden ja kuntien ja kuntayhtymien tiedonhallintayksiköille niiden viralliseen sähköpostiosoitteeseen.
- ▶ Selvityspyyntöön tuli vastata 6.3.2023 mennessä verkkolomakkeen kautta
- ▶ Selvityspyyntö lähetettiin yhteensä 530 tiedonhallintayksikölle, joista 420 vastasi selvityspyyntöön

Tiedonhallintamallin laadintatilanne tiedonhallintayksiköissä 2023-2024

- ▶ Tilanne tiedonhallintamallin laadinnan suhteen on kehittynyt parempaan suuntaan
- ▶ Suurin osa tiedonhallintayksiköistä on laatinut tiedonhallintalain 5 §:ssä säädetyn tiedonhallintamallin, on mallin toteuttamisessa kuitenkin edelleen puutteita

- ▶ Tiedonhallintamallien laadinta on edelleen kesken osassa tiedonhallintayksiköissä (tullut laatia 1.1.2021 mennessä, hyvinvointialueet 1.7.2021 alkaen)
- ▶ Sisällön osalta eniten kehitettävää tietoaineistojen arkistointia ja tuhoamista sekä tietoturvallisuustoimenpiteitä koskevien tietojen osalta
- ▶ Haasteita ymmärtää tiedonhallintamallin käyttötarkoitusta ja ylläpitää mallin tietoja ajantasaisina

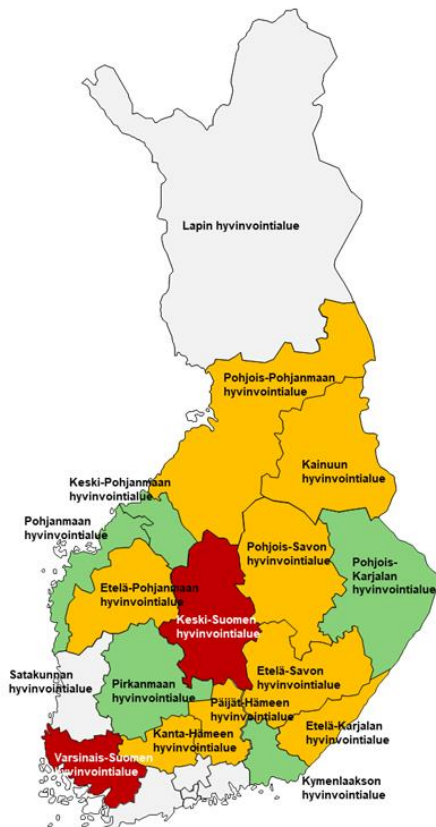
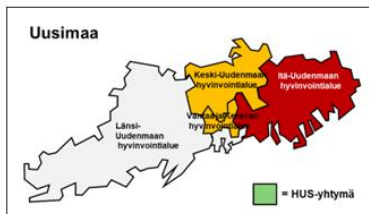
Tiedonhallintamallin laadintatilanne hyvinvointialueet ja HUS 2023 ja 2024

Tiedonhallintalautakunnan arviointi 2024

Tiedonhallintalain 5.1 §:n mukaisen tiedonhallintamallin ylläpidon toteuttaminen hyvinvointialueilla ja HUS-yhtymässä

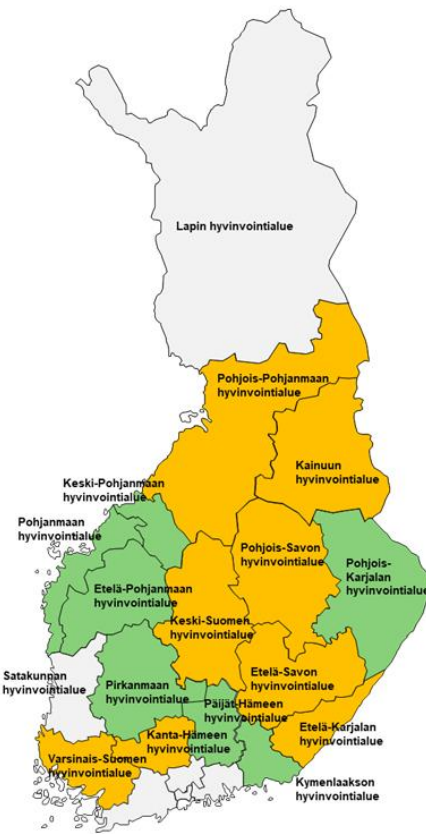
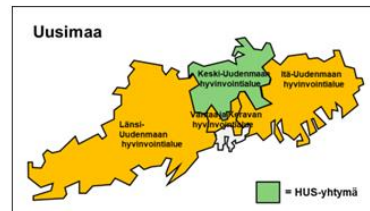
Vuoden 2023 tilanne

6 Laadittu
9 Kesken
3 Ei aloitettu
4 Ei tietoa

Vuoden 2024 tilanne

10 Laadittu
10 Kesken
0 Ei aloitettu
2 Ei tietoa

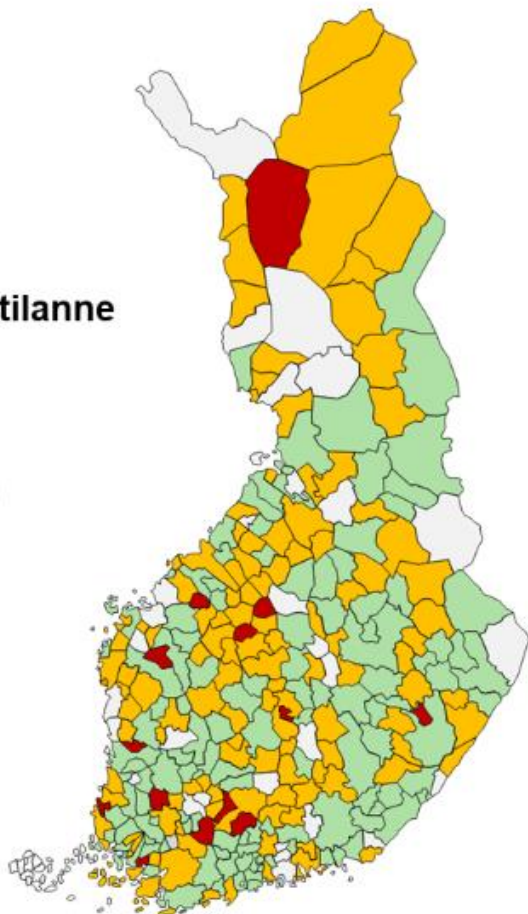
Tiedonhallintamallin laadintatilanne kunnat 2023 ja 2024

Tiedonhallintalautakunnan arviointi 2024

Tiedonhallintalain 5.1 §:n mukaisen tiedonhallintamallin ylläpidon toteuttaminen kunnissa

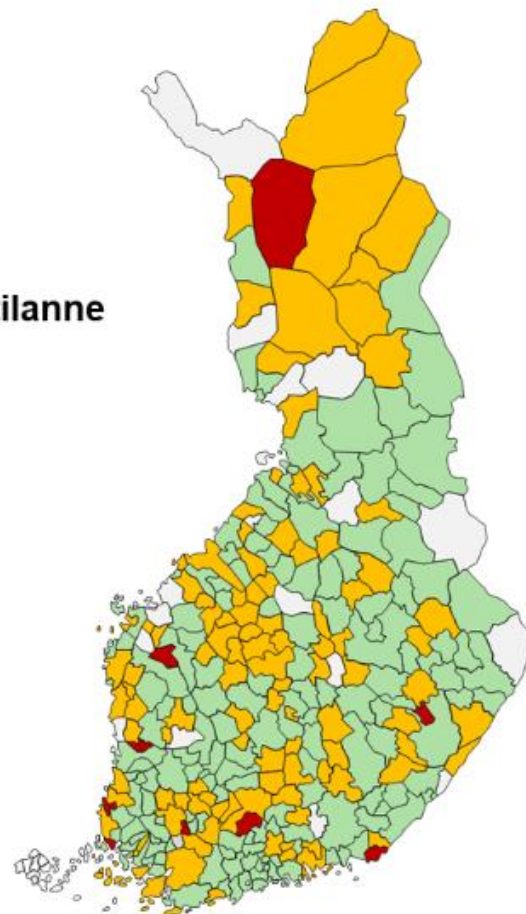
Vuoden 2023 tilanne

125 Laadittu
120 Kesken
14 Ei aloitettu
34 Ei tietoa

Vuoden 2024 tilanne

163 Laadittu
101 Kesken
9 Ei aloitettu
20 Ei tietoa

Tiedonhallinnan muutosvaikutusten arviointi (5.3 §)

Tiedonhallinnan muutosvaikutusten arviointi (5.3 §)

- ▶ Suunniteltaessa tiedonhallintamallin sisältöön vaikuttavia olennaisia hallinnollisia uudistuksia ja tietojärjestelmien käyttöönottoa tiedonhallintayksikössä on arvioitava näihin kohdistuvat muutokset ja niiden vaikutukset suhteessa:

- Tiedonhallinnan vastuisiin
- Tietoturvallisuusvaatimuksiin ja –toimenpiteisiin (TiHL 4 luku)
- Tietoaineistojen muodostamiseen ja luovutustapaan (TiHL 5 luku)
- Asianhallintaan ja palvelujen tiedonhallintaan (TiHL 6 luku)
- Asiakirjojen julkisuuteen, salassapitoon ja suojaan
- Tiedonsaantioikeuksiin

- ▶ Lisäksi arvioinnissa otettava huomioon tietovarantojen hyödyntäminen ja yhteentoimivuus

Tiedonhallinnan muutosvaikutusten arviointi sosiaali- ja terveydenhuollon ja pelastustoimen uudistuksessa

- ▶ Sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen tehtävien järjestämisvastuu siirtyi 1.1.2023 kunnilta hyvinvointialueille → kohde on tiedonhallintalaissa tarkoitettu hallinnollinen uudistus ja tietojärjestelmien käyttöönotto, jonka vaikutuksia tiedonhallintaan tulee arvioida
- ▶ Tiedonhallintalautakunta päätti vuoden 2023 arviointisuunnitelmassa arvioida tiedonhallintalain 5.3 §:ssä säädetyn muutosvaikutusten arvioinnin toteuttamista hyvinvointialueilla, HUS-yhtymässä ja Helsingin kaupungissa
- ▶ Arviointi perustui siihen, esittikö vastaaja selvityksessä toteuttaneensa tiedonhallintalain 5 §:n 3 momentissa säädetyt vaatimukset vai ei
- ▶ Koska tiedonhallintalaissa ei säädetä tavasta tai menettelystä, jolla tiedonhallintayksiköiden tulisi muutosvaikutusten arviointi toteuttaa, arvioinnissa ei otettu kantaa vaikutusten arvioinnin toteutustapaan

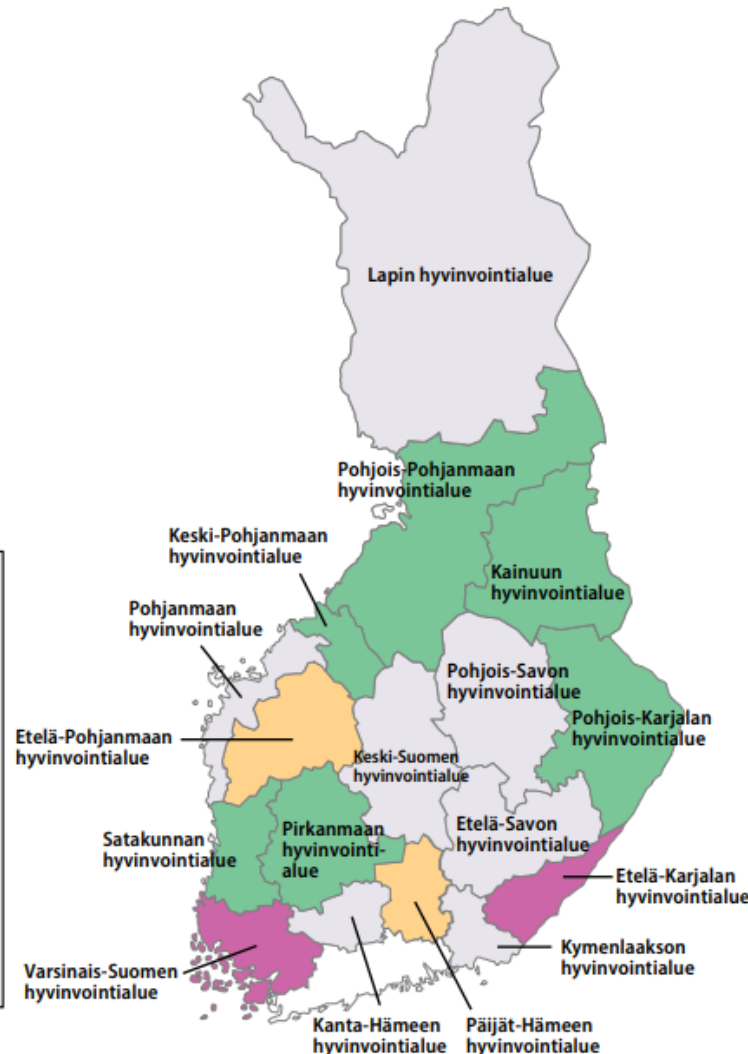
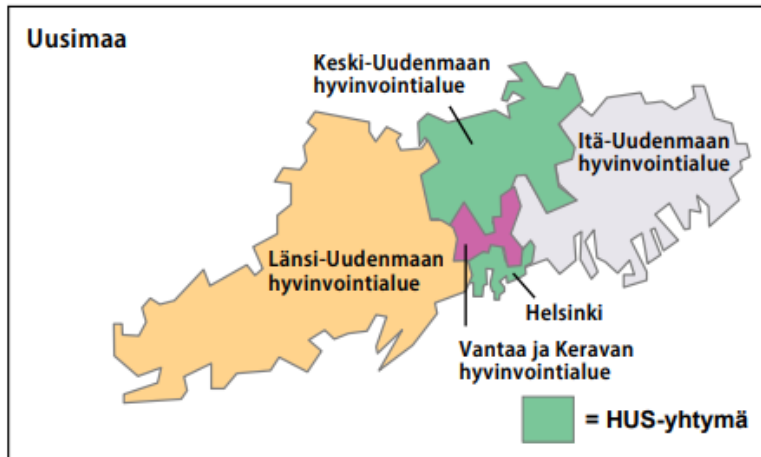
Tiedonhallinnan muutosvaikutusten arviointi sosiaali- ja terveydenhuollon ja pelastustoimen uudistuksessa

Tiedonhallintalautakunnan arviointi 2023

Tiedonhallintalain 5.3 §:n mukaisen muutosvaikutusten arvioinnin toteuttaminen hyvinvointialueilla, HUS-yhtymässä ja Helsingin kaupungissa

Sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen tehtävien siirtyminen hyvinvointialueille 1.1.2023

- Muutosvaikutusten arviointi toteutettu
- Ei voida arvioida vastauksen perusteella
- Muutosvaikutusten arviointi ei ole toteutettu
- Ei vastausta selvityspyyntöön

Arviointihavainnot

- ▶ 10 hyvinvointialuetta, HUS-yhtymä ja Helsingin kaupunki ilmoittivat toteuttaneensa muutosvaikutusten arvioinnin sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen tehtävien siirtymisen yhteydessä.
- ▶ Kolme (3) hyvinvointialuetta ilmoitti, ettei muutosvaikutusten arviointia ole tehty
- ▶ Tiedonhallintalautakunnan selvityspyyntöön jätti vastaamatta kahdeksan (8) hyvinvointialuetta

Tiedonhallinnan muutosvaikutusten arviointi sosiaali- ja terveydenhuollon ja pelastustoimen uudistuksessa

Tiedonhallintayksikkö	Vastuut	Tietoturvallisuus-vaatimukset ja -toimenpiteet	Tietoaineistojen muodostaminen ja luovutustapa	Asianhallinta ja palvelujen tiedonhallinta	Asiakirjojen julkisuus, salassapito, suoja ja tiedonsaantioikudet
Etelä-Karjalan hyvinvointialue	Ei	Ei	Ei	Ei	Ei
Etelä-Pohjanmaan hyvinvointialue	Ei arvioitavissa	Ei arvioitavissa	Ei arvioitavissa	Ei arvioitavissa	Ei arvioitavissa
Helsingin kaupunki	Kyllä	Kyllä	Kyllä	Kyllä	Kyllä
HUS-yhtymä	Kyllä	Kyllä	Kyllä	Kyllä	Kyllä
Kainuun hyvinvointialue	Kyllä	Kyllä	Kyllä	Kyllä	Kyllä
Keski-Pohjanmaan hyvinvointialue	Ei arvioitavissa	Ei arvioitavissa	Ei arvioitavissa	Ei arvioitavissa	Ei arvioitavissa
Keski-Uudenmaan hyvinvointialue	Ei arvioitavissa	Ei arvioitavissa	Ei arvioitavissa	Ei arvioitavissa	Ei arvioitavissa
Länsi-Uudenmaan hyvinvointialue	Ei arvioitavissa	Ei arvioitavissa	Ei arvioitavissa	Ei arvioitavissa	Ei arvioitavissa
Pirkanmaan hyvinvointialue	Ei arvioitavissa	Ei arvioitavissa	Ei arvioitavissa	Ei arvioitavissa	Ei arvioitavissa
Pohjois-Karjalan hyvinvointialue	Kyllä	Kyllä	Ei arvioitavissa	Kyllä	Ei arvioitavissa
Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialue	Kyllä	Kyllä	Kyllä	Ei arvioitavissa	Ei arvioitavissa
Päijät-Hämeen hyvinvointialue	Ei arvioitavissa	Ei arvioitavissa	Ei arvioitavissa	Ei arvioitavissa	Ei arvioitavissa
Satakunnan hyvinvointialue	Ei arvioitavissa	Ei arvioitavissa	Ei arvioitavissa	Ei arvioitavissa	Ei arvioitavissa
Vantaa-Keravan hyvinvointialue	Ei	Ei	Ei	Ei	Ei
Varsinais-Suomen hyvinvointialue	Kyllä	Ei arvioitavissa	Ei arvioitavissa	Ei arvioitavissa	Ei arvioitavissa

► Arvioinnin kohteena oli myös sen arviointi, oliko arviointi toteutettu suhteessa tiedonhallintalain 5 §:n 3 momentissa säädettyihin vaatimuksiin:

- Vastuut
- Tietoturvallisuus
- Tietoaineistojen muodostaminen ja luovutustapa
- Asianhallinta sekä palvelujen tiedonhallinta

► Lisäksi arviointi kohdistui asiakirjojen julkisuutta, salassapitoa sekä tiedonsaantia koskevien vaikutusten arviointiin.

Tietoaineistojen hallinta palveluja tuotettaessa (27 §)

Tietoaineistojen hallinta palveluja tuottaessa (27 §)

- ▶ Tiedonhallintayksikön on järjestettävä muun kuin asiankäsittelyn yhteydessä muodostuvan tietoaineiston hallinta siten, että tietoaineistosta muodostettavat asiakirjat ovat haettavissa jollakin tietokokonaisuudet yksilöivällä tunnuksella, jotta tiedot voidaan antaa siihen oikeutetulle vaivattomasti.
- ▶ Viranomaisen on rekisteröitävä palveluja tuottaessa muodostuvat asiakirjat ja muut tiedot viipymättä siten, että niiden muodostuminen palvelua tuottaessa voidaan jälkikäteen todentaa
- ▶ Tiedonhallintalautakunta päätti vuoden 2023 toimintasuunnitelmassa arvioida vaatimuksen toteuttamista valituissa valtion virastoissa
 - Laissa säädettyjen tietoaineistojen ylläpidosta vastaavat viranomaiset: Opetushallitus, Oikeusrekisterikeskus ja Ruokavirasto
 - Laissa säädetyissä tehtävissä syntyvien tietoaineistojen hallinnasta vastaavat viranomaiset: Terveystieteiden tutkimuskeskus ja hyvinvoinnin laitos, Valtiokonttori ja Valtion talous- ja henkilöstöhallinnon palvelukeskus - Palkeet
- ▶ Selvityksen kohde:
 - millä yksilöintitunnuksella tai tunnuksilla tietoaineistosta muodostettavat asiakirjat ovat haettavissa
 - miten mainitusta tietoaineistosta muodostettavat asiakirjat rekisteröidään, että niiden muodostuminen voidaan jälkikäteen todentaa

Tietoaineistojen hallinta palveluja tuottaessa (27 §)

Arviointihavainnot

- ▶ Virastojen tehtävissä muodostuvista tietoaineistoista muodostettavat asiakirjat ovat löydettävissä tietokokonaisuuden yksilöivällä tunnisteella tai tunnisteilla

Virasto	Asiakirjojen yksilöinti yksilöinti-tunnuksella	Tietoaineistoista muodostuvien asiakirjojen rekisteröinti
Opetushallitus	Toteutuu	Toteutuu
Oikeusrekisterikeskus	Toteutuu	Toteutuu
Ruokavirasto	Toteutuu	Ei todennettavissa
Terveystieteiden tutkimuskeskus	Toteutuu	Toteutuu
Valtiokonttori	Toteutuu	Toteutuu
Valtion talous- ja henkilöstöhallinnon palvelukeskus	Toteutuu	Toteutuu

- ▶ Tietoaineistoista muodostuvien asiakirjojen rekisteröintiä koskevat vaatimukset arvioitiin toteutuvan kohdevirastoissa laissa säädetyn mukaisesti

Kuvaus asiakirjajulkisuuden toteuttamiseksi (28 §)

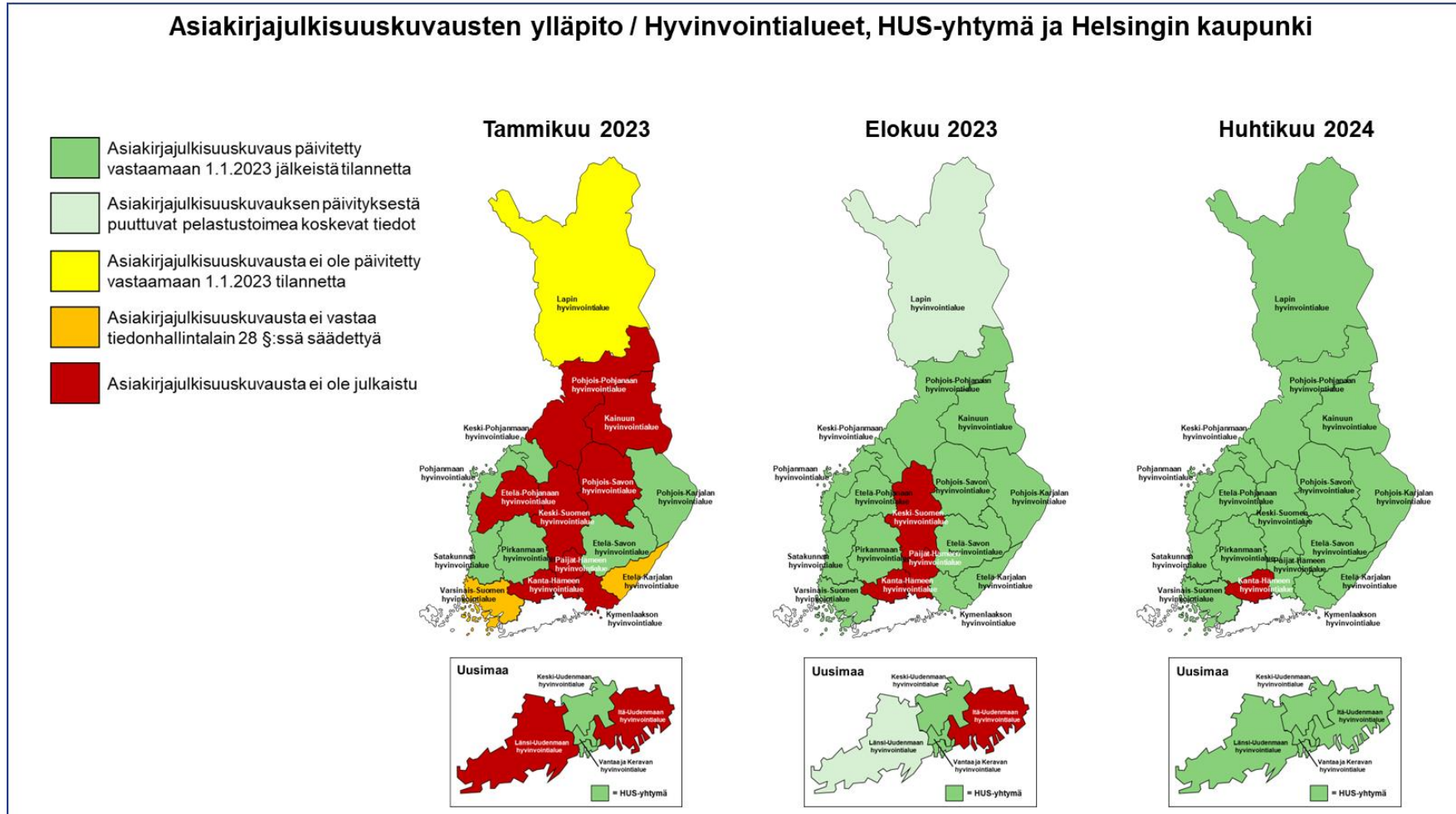
Asiakirjajulkisuuskuvauksen ylläpito sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen uudistuksessa

- ▶ Tiedonhallintayksikön on julkisuusperiaatteen toteuttamista varten ylläpidettävä kuvausta sen hallinnoimista tietovarannoista ja asiarekisteristä
- ▶ Tiedonhallintalain 28.1 §:ssä luetellaan asiakirjajulkisuuskuvaukseen sisältyvät tiedot
- ▶ Tiedonhallintalautakunta päätti vuoden 2023 arviointisuunnitelmassa arvioida asiakirjajulkisuuskuvauksen ylläpidon toteuttamista sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen uudistuksessa
- ▶ Arviointi kohdistettiin hyvinvointialueisiin, HUS-yhtymään ja Helsingin kaupunkiin

Asiakirjajulkisuuskuvauksen ylläpito sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen uudistuksessa

- ▶ Tiedonhallintalautakunnan arviointi toteutettiin kahdessa vaiheessa
 - **Ensimmäisessä vaiheessa** arvioitiin tiedonhallintayksiköiden verkkosivustoilta tammikuussa 2023 sisältykö asiakirjajulkisuuskuvaukseen tiedonhallintalain 28 §:n edellyttämät tiedot sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen osalta
 - **Toisessa vaiheessa** elokuussa 2023 toteutettiin vastaava arviointi niiden tiedonhallintayksiköiden osalta, joiden osalta tammikuun arvioinnissa asiakirjajulkisuuskuvasta ei yleisestä tietoverkosta löytynyt tai kuvaus ei vastannut 1.1.2023 niiden järjestämisvastuulle siirtyneitä tehtäviä
- ▶ Vuoden 2023 arviointien perusteella tiedonhallintalautakunta päätti arvioida keväällä 2024 uudelleen niiden 4 hyvinvointialueen asiakirjajulkisuuskuvauksen ylläpidon tilanteen, joiden kuvaukset eivät vastanneet tiedonhallintalain 28 §:ssä säädettyä

Asiakirjajulkisuuskuvauksen ylläpito sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen uudistuksessa

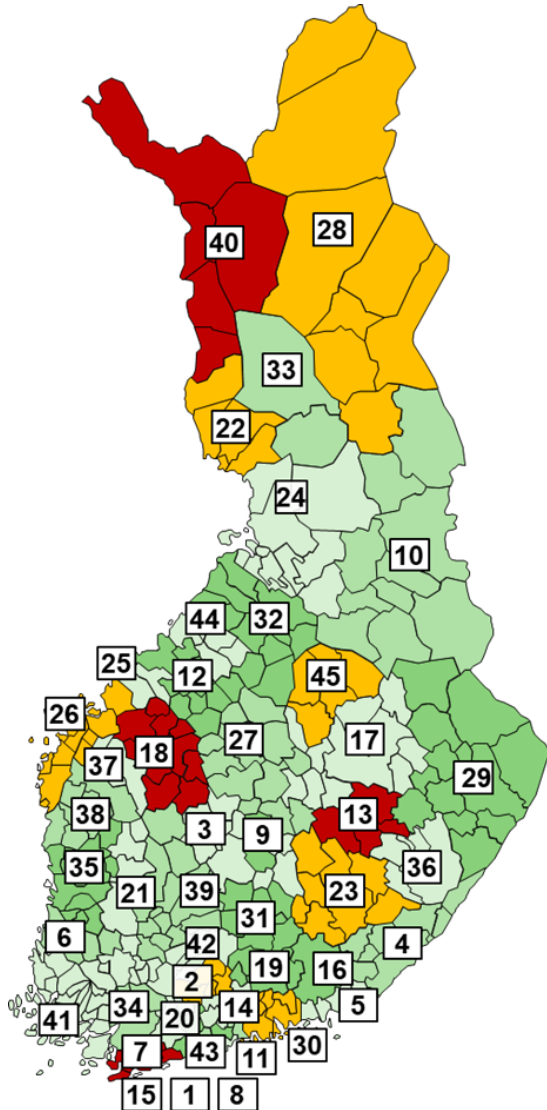

- ▶ Elokuun 2023 arviointitulosten perusteella lautakunta lähetti 4 hyvinvointialueelle ohjauskirjeen laissa säädetyistä vaatimuksista

Asiakirjajulkisuuskuvauksen ylläpito työvoimapalvelujen uudistuksessa (TE 2024)

- ▶ Tiedonhallintalautakunta päätti vuoden 2025 arviointisuunnitelmassa arvioida asiakirjajulkisuuskuvauksen ylläpidon toteuttamista työvoimapalvelujen uudistuksessa
- ▶ Arviointi kohdistettiin työvoimapalvelujen järjestämisestä vastaaviin kunnallisiin viranomaisiin, työvoimapalvelujen järjestämisestä aikaisemmin vastanneisiin ELY-keskuksiin sekä KEHA-keskukseen
- ▶ Tiedonhallintalautakunta toteutti arvioinnin arvioimalla tiedonhallintayksiköiden verkkosivustoilta maaliskuussa 2025:
 - Sisältyykö työvoimapalvelujen järjestämistä vastaavien asiakirjajulkisuuskuvaukseen tiedonhallintalain 28 §:n edellyttämät tiedot työvoimapalvelujen osalta
 - Onko työvoimapalveluja koskevat tiedot poistettu niiden tiedonhallintayksiköiden asiakirjajulkisuuskuvauksista, jotka eivät enää 1.1.2025 jälkeen vastaa työvoimapalvelujen järjestämisestä

Asiakirjajulkisuuskuvauksen ylläpito työvoimapalvelujen järjestämisestä vastaavissa viranomaisissa (maaliskuu 2025)

Nro	Työllisyysalue	Tiedonhallintayksikkö	Tulos
1	Espoo-Kauniainen	Espoo	Kyllä
2	Etelä-Häme	Riihimäki	Ei
3	Eteläinen Keski-Suomi	Jämsä	Kyllä
4	Etelä-Karjala	Lappeenranta	Kyllä
5	Etelä-Kymenlaakso	Kotka	Kyllä
6	Etelä-Satakunta	Rauma	Kyllä
7	Hanko-Inkoo-Raasepori	Raasepori	Ei kuvausta
8	Helsinki	Helsinki	Kyllä
9	Jyväskylä-Muurame	Jyväskylä	Kyllä
10	Kainuu-Koillismaa	Kajaani	Kyllä
11	Kerava-Sipoo	Kerava	Kyllä
12	Keski-Pohjanmaa	Kokkola	Kyllä
13	Keski-Savo	Varkaus	Ei kuvausta
14	Keski-Uusimaa	Järvenpää	Kyllä
15	Kirkkonummi-Vihti-Siuntio	Kirkkonummi	Kyllä
16	Kouvola	Kouvola	Kyllä
17	Kuopion työllisyysalue	Kuopio	Kyllä
18	Kympin työllisyysalue	Kuntayhtymä Kymppi	Ei kuvausta
19	Lahti	Lahti	Kyllä
20	Lohja-Karkkila	Lohja	Kyllä
21	Läntinen Pirkanmaa	Sastamala	Kyllä
22	Meri-Lappi	Tornio	Ei
23	Mikkelin seutu	Mikkeli	Ei
24	Oulun seutu	Oulu	Kyllä
25	Pietarsaaren työllisyysalue	Pietarsaari	Kyllä

Nro	Työllisyysalue	Tiedonhallintayksikkö	Tulos
26	Pohjanmaa	Vaasa	Ei
27	Pohjoinen Keski-Suomi	Äänekoski	Kyllä
28	Pohjois- ja Itä-Lappi	Sodankylä	Ei
29	Pohjois-Karjala	Joensuu	Kyllä
30	Porvoon seutu	Porvoo	Ei
31	Päijät-Häme	Hollola	Kyllä
32	Raahen työllisyysalue	Raahen	Kyllä
33	Rovaseutu	Rovaniemi	Kyllä
34	Salon työllisyysalue	Salo	Kyllä
35	Satakunta	Pori	Kyllä
36	Savonlinna	Savonlinna	Kyllä
37	Seinäjoki-Isokyrö-Ilmajoki	Seinäjoki	Kyllä
38	Suupohjan työllisyysalue	Kuntayhtymä Vuoksi	Kyllä
39	Tampereen seutu	Tampere	Kyllä
40	Tunturi-Lappi-Pello	Kittilä	Ei kuvausta
41	Turun seutu	Turku	Kyllä
42	TyöHäme	Hämeenlinna	Kyllä
43	Vantaa	Vantaa	Kyllä
44	Ylivieska-Kalajoki-Nivala	Ylivieska	Kyllä
45	Ylä-Savo	Iisalmi	Ei

Asiakirjajulkisuuskuvauksen ylläpito ELY-keskuksissa ja KEHA-keskuksessa (maaliskuu 2025)

- ▶ Tiedonhallintalautakunnan toteuttaman arvioinnin perusteella ELY-keskusten ja KEHA-keskuksen asiakirjajulkisuuskuvaukset ei sisällä tietoja työvoimapalvelujen tietovarannoista ja tietojärjestelmistä.
- ▶ Työvoimapalvelujen järjestämisestä annetun lain (380/2023) 123 §:n mukaan KEHA-keskus) ja työvoimaviranomaiset ovat työvoimapalvelujen valtakunnallisen tietovarannonyhteisrekisterinpitäjiä.
- ▶ Lain 120 §:n mukaan kehittämis- ja hallintokeskus (KEHA-keskus) vastaa työvoimapalvelujen valtakunnallisen tietovarannon, palvelualustan ja asiakastietojärjestelmäkokonaisuuden sekä asiakastietojärjestelmäkokonaisuuteen liittymiseksi tarvittavien rajapintojen kehittämisestä ja ylläpidosta (työvoimapalvelujen valtakunnalliset tietojärjestelmäpalvelut).
- ▶ ➔ Arvioinnin kohteena olleessa KEHA-keskuksen asiakirjajulkisuuskuvauksessa ei edellä mainittuja tietoja esitetä

Ohjaustoimenpiteitä

Tiedonhallintalautakunnan arviontien perusteella toteuttamia ohjaustoimenpiteitä

Arviointi	Ohjaustoimenpide	Ohjauksen kohde
Tiedonhallintamallin ylläpito tiedonhallintayksiköissä	• Ohjauskirjeet 2023 ja 2024 laissa säädettyjen vaatimusten toteuttamiseksi • Tiedonhallintamallin ylläpitoa koskevan tiedonhallintalautakunnan suosituksen kehittäminen	Tiedonhallintayksiköt: • joiden tiedonhallintamallin laadinta oli vielä kesken tai sitä ei oltu aloitettu • jotka jättivät vastaamatta selvityspyyntöön
Muutosvaikutusten arvioinnin toteuttaminen sosiaali- ja terveydenhuollon ja pelastustoimen uudistuksessa	• Tiedonhallintalautakunnan tiedonhallinnan muutosvaikutusten arviointia koskevan suosituksen kehittäminen	
Tietoaineistojen hallinta palveluja tuottaessa valtion virastoissa	• Tiedonhallintalautakunnan palvelujen tiedonhallintaa koskevan suositusten kehittäminen	
Asiakirjajulkisuuskuvauksen ylläpito sosiaali- ja terveydenhuollon ja pelastustoimen uudistuksessa	• Ohjauskirje 2023 laissa säädettyjen vaatimusten toteuttamiseksi • Seuranta-arvioinnin toteuttaminen vuonna 2024 niiden hyvinvointialueiden osalta, jotka eivät olleet julkaisseet kuvausta yleisessä tietoverkossa	• 4 hyvinvointialuetta
Asiakirjajulkisuuskuvauksen ylläpito sosiaali- ja terveydenhuollon ja pelastustoimen uudistuksessa	• Ohjauskirjeet laissa säädettyjen vaatimusten toteuttamiseksi	• 11 työvoimapalelujen järjestäjää • KEHA-keskus

Arviointituloksista yleisesti

Havaintoja tiedonhallintalain perusteella tehdyistä arvioinneista

- ▶ Tiedonhallintalain vaatimusten toteuttamisen tilanne tiedonhallintayksiköissä on kehittynyt edelleen parempaan suuntaan
- ▶ Laissa säädettyjen vaatimusten toteuttaminen on kuitenkin edelleen osin kesken joissakin viranomaisissa
- ▶ Tiedonhallintalaissa tiedonhallinnan vaatimuksista säädetään yleisellä tasolla, joka ei mahdollista arvioida miten velvollisuudet on toteutettu
 - arviointi voidaan kohdistaa lähinnä siihen, onko arvioitava vaatimus toteutettu vai ei
 - yleiselle tasolle jäävä arviointi ei tarjoa tietoa edistämistoimenpiteiden suunnittelulle
- ▶ Seuranta-arviointien kautta saatu tietoa tiedonhallintalain vaatimusten toteutumisen edistymisestä → hyödyllistä palautetta lainvalmistelun kehittämiseksi ja lain toimivuuden arvioimiseksi.

Havainnot tiedonhallintalain perusteella tehdyistä arvioinneista

- ▶ Joidenkin arviointikohteena olleiden viranomaisten ollut vaikea ymmärtää, että viranomaisen tulee myös itse todentaa laissa sille säädettyjen vaatimusten toteuttaminen → todentaminen tehdään tavallisesti kirjallisen esitykseen perustuen (hyväksytty kuvaus vaatimusten toteuttamisesta)
- ▶ Esimerkiksi:
 - Tiedonhallintamallin ylläpito voidaan todentaa lähinnä hyväksymällä muutokset tiedonhallintamalliin
 - Muutosvaikutusten arvioinnin toteuttamisesta tulisi syntyä kirjallinen ja hyväksytty arviointi
 - Tietoturvallisuustoimenpiteiden toteuttaminen voidaan todentaa kuvaamalla toimenpiteet tiedonhallintamalliin

Havainnot ja tiedonhallintalain perusteella tehdyistä arvioinneista

- ▶ Tiedonhallintalautakunta on toimikautensa aikana tunnistanut arviontien yhteydessä, että tiedonhallintaa ohjaavien viranomaisten laatimissa suosituksissa ja muissa laissa säädettyjen vaatimusten edistämistoimenpiteissä päällekkäisyyttä
- ▶ Tiedonhallinnan yleissääntelyn vaatimusten ja tavoitteiden toteuttamista arvioi ja ohjaa tällä hetkellä useampi viranomainen
- ▶ Tiedonhallintalakia soveltavien viranomaisten toimintaa ja laissa säädettyjen velvollisuuksien toteuttamista edesauttaisi ohjaavien viranomaisten tiiviimpi yhteistyö erityisesti tiedonhallintaa koskevien vaatimusten soveltamista tukevien ohjeiden ja suositusten valmistelussa.

Palaute ja päätössanat

Palautetta tilaisuudesta ja kehittämis ehdotukset

1. Miten hyvin tilaisuus vastasi tarpeitasi?

- Erittäin hyvin
- Hyvin
- Tyydyttävästi
- Huonosti
- Ei lainkaan

2. Mitä jäit kaipaamaan tilaisuudesta?

3. Mitä tukea ja apua toivoisit saavasi tiedonhallintalain vaatimusten toteuttamiseksi?

4. Muita toiveita tiedonhallintalautakunnalle (toimenpide-ehdotuksia, tilaisuuksia yms.)

Palautekyselyn linkki viestikentässä

Tiedonhallintalautakunta

- ▶ **Tiedonhallintalautakunta:** <https://vm.fi/tiedonhallintalautakunta>
- ▶ **Kysymyksiä, kannanottopyyntöjä ja kehittämisehdotuksia tiedonhallintalautakunnalle:** tiedonhallintalautakunta@gov.fi
- ▶ **Ajankohtaista ja tilaisuudet:** <https://vm.fi/tiedonhallintalautakunnan-ajankohtaista-ja-tapahtumat>
 - Torstai 5.6.2025, klo 9.00-11.00 **Tiedonhallintalain vaatimusten toteuttaminen II** (tietoaineistojen muodostaminen ja luovutustapa sekä asianhallinta)
 - Maanantain 9.6.2025, klo 13.30-15.00 **Opetustoimen säilytysaikasuositukset**
 - Tiedonhallintalain 5 §:ssä säädettyä tiedonhallintamallia ja muutosvaikutusten arviointia koskevat tilaisuudet siirtyvät syksylle
- ▶ **HUOM!** Tiedonhallintalautakunnan postituslistan ylläpidossa on ollut haasteista, jonka vuoksi lista on poistettu käytöstä (listan ylläpitoa arvioidaan myöhemmin)

Tiedonhallintalautakunta
Informationshanteringsnämnden

Kiitos

Etunimi.sukunimi@gov.fi

<https://vm.fi/tiedonhallintalautakunta>